

Asia: TEM/1399/03.01.01/2018

Työntekijästä johtuvat irtisanomisperusteet työnantajan työllistäessä alle 20 työntekijää

Yleiset huomiot

Yleisluontoiset huomiot

Helsingin leipomotyöntekijäin ammattiosasto 1:n lausunto liitteenä olevaan lakiesitykseen.

Helsingin leipomotyöntekijäin ammattiosasto 1 vastustaa jyrkästi irtisanomissuojan heikentämistä pienyrityksissä seuraavista syistä:

1. Yleissitovan työehtosopimuksen rikkomus on aina asianomistajarike, joka vaatii työntekijän itsensä toimenpiteitä. Jos pienyritysten irtisanomissuojaa heikennetään, työntekijän kynnys vaatia itselleen sopimusturvaa heikkenee tuntuvasti.
2. Elintarvikealoilta on liikakin kokemusta siitä, miten ay-toimihenkilöt on puhdistettu ulkoistamisen yhteydessä. Sen seurauksena työntekijöiden työehdot ja työolot ovat heikentyneet. Lakisääteisen työehtosopimustason säilyttäminen vaatii jatkuvaa valvonta- ja selvitystyötä. Jos ammattiyhdistyshenkisiä työntekijöitä uhkaa (käytännöllisesti katsoa ilman rajoitteita) irtisanominen, tullaan yleissitovia työehtosopimuksia rikkomaan nykyistä huomattavasti enemmän pienyrityksissä. Samalla on vaarana, että alle 20 hengen työpaikoille yleistyy työehtosopimuksia matalampi työehtojen taso.
3. Lakiehdotuksen toteutuminen mahdollistaisi pienyrityksille valtavan kilpailuedun suhteessa vähääkään suurempiin, koska ne pystyisivät kilpailemaan matalimmilla palkoilla ja työehdoilla. Tilanne pakottaisi myös muut kilpailijat toimenpiteisiin. On todennäköistä, että tämän seurauksena myös suuremmilla työpaikoilla alkaisi työvoiman alennusmyynti ja epäterve alihankinta lisääntyisi entisestään.
4. Kun kilpailutukseen tulee suuri joukko matalilla palkoilla kilpailevia yrityksiä, tuotteiden laatu ja toimitusvalmius heikkenisivät koko tuotannossa. Pahiten työehtoja rikkovat yritykset voivat tuoda jopa ns. rikolliset käytännöt toimintaan. Tämä tuhoaa tervettä yritystoimintaa, jonka tavoitteena on kilpailla hyvällä laadulla ja toimitusvalmiudella. Leipomoalalta on entuudestaan valitettavasti tällaista kokemusta.

5. Elintarvikealoilla on myös runsaasti kokemusta siitä, miten suuryritykset ovat paloitelleet tuotantonsa pieniksi erillisyyksiköiksi hyödyntääkseen pienyritysten matalampia eläkemaksuja. Tämän kaltainen keinottelu lisääntyisi entisestään kyseisen lakiehdotuksen toteuduttua.

6. Ammattiosasto katsoo myös, että työvoimavaltainen pienyritystoiminta joutuu maksamaan kohtuuttoman suuren osan sosiaalivakuutuksen kustannuksista, koska ne ovat sidotut palkkoihin, ja palkkakustannusten osuus vaihtelee eri tuotannon ja palvelualojen sektoreilla suuresti. Etenkin lisääntyvä robotisaatio saattaa ajaa jopa valtiontalouden ahdinkoon, mikäli uusia ratkaisuja ei kyetä tekemään. Vastaus julkisen sektorin ja työvoimavaltaisen teollisuuden tulevaisuuden haasteisiin ei kuitenkaan ole se, että pyrimme taantumaan matalien palkkojen kehitysmaaksi. Ehdotamme, että eduskunta asettaisi selvitysryhmän tekemään ehdotuksia siitä, miten eri alojen tuotannon tuloksien verotus voitaisiin rakentaa sellaiseksi, joka kohtelee kaikkea yritystoimintaa nykyistä tasapuolisemmin ja siten turvaa hyvinvointivaltion rahoituksen.

Esityksen vaikutusarviointiin liittyvät huomiot

-

Säännöskohtaiset huomiot

TSL 7 luvun 2 §:n 1 momentti (Työntekijän henkilöön liittyvät irtisanomisperusteet)

-

TSL 7 luvun 2 §:n 4 momentti (Työnantajalle säädetty muun työn tarjoamisvelvollisuus)

-

Muut huomiot

Suhde työehtosopimusmääräyksiin

-

Konttila Jouni
Sel-Etelä - Helsingin Leipomotyöntekijäin ammattiosasto ry Os 1